

кументи з архівів України, інформування читачів журналу про видання збірників документів з фондів українських архівів тощо. Була проведена підготовча робота щодо видання чергового тематичного номеру журналу «Росія й Україна. На рубежі епох», а також публікації праць українських науковців в російських архівних виданнях «Отечественные архивы» і «Вестник архивиста». Головний редактор та відповідальний секретар «Исторического архива» провели зустрічі з авторами тематичного номеру журналу, розповіли про критерії відбору документів до публікації та обговорили

теми статей. Новий номер журналу «Исторический архив» побачить світ восени 2002 р. УДНДІАСД планує наступного року також підготувати спільне видання разом з російськими вченими.

Ці заходи сприятимуть збагаченню джерельної бази досліджень з вузлових проблем історії України й Росії, розширенню їх тематики, неупередженому вивченню невідомих, маловідомих, а також спотворених у роки панування радянської ідеології сторінок минулого обох держав.

Віра Солодова, Ігор Сапожников, Юрій Слюсар

**ДРУГА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «МУЗЕЙ. ІСТОРІЯ. СУЧАСНІСТЬ»
(Одеса, 16–17 травня 2001 р.)**

16–17 травня 2001 р. в Одесі відбулася Друга науково-практична конференція «Музей. Історія. Сучасність», присвячена 45-й річниці Одеського історико-краєзнавчого музею, проблематика якої викликала інтерес і досить широкий науковий резонанс. Конференція була організована Одеським історико-краєзнавчим музеєм (ОІКМ) за підтримкою Управління культури Одеської обласної державної адміністрації та Управління з питань культури та мистецтв Одеського міськвиконкому.

Оскільки на конференції планувалося обговорити не лише сучасні практичні проблеми музейної справи, але й широкий спектр питань, пов'язаних із використанням музейної експозиції та фондів ученими, краєзнавцями, викладачами, вчителями, студентами та учнями, до складу організаційного комітету були включені: Н. Бабич (голова оргкомітету, заступник начальника управління культури Одеської обласної державної адміністрації), В.В. Солодова (заступник голови, директор Одеського історико-краєзнавчого музею), Л. Білоусова (заступник директора Державного архіву Одеської області), Р. Бродавко (завідувач відділом культури газети «Одеський вісник»), А. Герман, д. і. н., професор Саратовського державного університету, Російська Федерація), Л. Гурбова (директор Державного архіву при Уряді Криму) та ін.

Співробітники ОІКМ та оргкомітет конференції задовго до її початку розпочали і провели значну за обсягом підготовчу роботу. Напередодні і під час роботи конференції були відкриті виставки «Нам — 45», «Повість про

чекіста (до 90-річчя з дня народження М.А. Гефта) та «Все починалось з Овідія» (у приміщення та виставковому залі ОІКМ), а також «Історія в постанях: портретний живопис XIX ст. з фондів ОІКМ» (у Горіховій вітальні Одеського Будинку вчених).

До початку конференції була надрукована збірка тез доповідей та повідомлень її учасників.

Перед початком пленарного засідання співробітників музею та учасників конференції із ювілеєм привітали гості: В. Палієнко (начальник управління культури Одеської обласної державної адміністрації), А. Мельниченко (управляючий справами Одеського міськвиконкому), О. Кагарлицький та ін. До ОІКМ надійшли вітальні адреси від директора Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М. Грушевського Ю. Омельченка, директора Одеського літературного музею Т. Лінтуги, Одеського міського голови Р. Боделана, директора Одеського археологічного музею НАН України В. Ванчугова та голови правління Одеського археологічного товариства С. Охотникова, директора Одеської державної наукової бібліотеки ім. М. Горького О. Ботушанської, директора Державного музею Морського флоту України П. Клицевського, ректора Одеського національного університету В. Сминтини, голови Одеського обкому профспілки працівників культури України В. Бабченко, декана історичного факультету ОНУ В. Станко, директора наукової бібліотеки ОНУ М. Подрезової, голови суспільної організації «Дом Де Рі-

XI. Бібліографія, рецензії, інформація, хроніка

баса» О. Дерібаса, директора Державного архіву Одеської області В. Мальченка.

Після відкриття конференції з доповідями виступили Л. Білоусова («Музеї Одеси в документальних матеріалах Державного архіву Одеської області»); Г. Терещенко («Становлення музею Одеського Будинку вчених»); С. Плеська («До історії розвитку Одеси у XIX ст.: культурологічний аспект»); В. Солодова («Історія міста та краю в одному музеї: до 45-річчя ОІКМ»).

На конференції працювали три секції, що відобразило широкий спектр тем доповідей і повідомлень, запропонованих учасниками.

Роботою секції «Музеї та музейна справа» керували Ф. Самойлов та І. Любинський (завідувач відділом ОІКМ). На цій секції з доповідями виступили Ф. Самойлов «У витоків Одеського художнього музею»; канд. іст. наук, головний науковий співробітник ДАОО Г. Малінова — «З історії Одеського музею книги»; ст. наук. співробітник Каховської філії Херсонського краєзнавчого музею В. Шевченко — «Каховський історичний музей як науково-консультативний центр Каховського наукового товариства»; заступник директора з наукової роботи Миколаївського обласного краєзнавчого музею І. Піскурова — «Музейна експозиція як форма наукової публікації»; завідувач експертним відділом Музею героїчної оборони та визволення Севастополю З. Дуднікова — «Музейна екскурсія — основна форма освітньо-виховної роботи зі школярами»; провідний науковий співробітник Миколаївського обласного краєзнавчого музею І. Гаврилова — «Форми роботи на музейних уроках з краєзнавства: з досвіду відділу етнографії Миколаївського обласного краєзнавчого музею» та ін.

Роботою секції «Музейні зібрання — історико-культурні реліквії Причорномор'я» керували А. Добролюбський (д. і. н., професор Південноукраїнського педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського) та І. Озерянська. На цій секції було заслухано і обговорено 12 доповідей: І. Озерянська «Зброя Одеського історико-краєзнавчого музею: історія формування колекції»; А. Бугрева (науковий співробітник ОІКМ) «Колекція «Українська народна сорочка кінця XIX — першої половини XX ст.» у фондах ОІКМ»; С. Лушчик (краєзнавець, Одеса) «Екслібрис як історичний документ»; Т. Максим'юк (почесний член Всеукраїнської спілки краєзнавців та Одеського товариства колекціонерів, експерт Одеського відділення Українського фонду культури) та Ю. Максим'юк (краєзнавець, Одеса) «Невідомий

фотознімок А.О. Скальковського з його автографом»; І. Корпусова (науковий співробітник Одеського археологічного музею НАНУ) «Знак шведського воєнного ордену Меча з колекції ОІКМ» та ін.

Роботою секції «Історія Причорноморського регіону. Біографічні та історіографічні дослідження» керували І. Сапожников та Ю. Слюсар. На секції було заслухано та обговорено 9 доповідей: І. Сапожников «Вивчення історії Хаджибею за останні десять років: основні висновки та стан джерел»; Т. Попова (к. і. н., доцент кафедри нової та новітньої історії ОНУ «Історіографія у Новоросійському університеті: до питання про становлення історії історичної науки як історичної дисципліни»; В. Левченко (пошукач кафедри нової та новітньої історії ОНУ «Дослідження та викладання історії у Одеському інституті народної освіти» та ін.

Загалом на конференції було зроблено 37 доповідей та повідомлень учених і дослідників, які представляли понад 20 музейних, архівних, навчальних і науково-дослідних установ Одеси, Києва, Миколаєва, Донецька, Севастополя та Каховки. Більшість доповідей викликала інтерес присутніх, які взяли активну участь у їх обговоренні.

На заключному засіданні були заслухані підсумкові повідомлення голів секцій про результати роботи. Ф. Самойлов, А. Добролюбський, І. Сапожников висловили пропозиції і побажання, які надійшли від секцій для включення до підсумкової резолюції конференції. Після цього ще ціла низка зауважень та побажань була висловлена учасниками конференції: Л. Білоусовою, Т. Поповою, І. Любинським, Ю. Слюсарем та ін.

Підсумки конференції підбила В. Солодова, яка оголосила основні положення проекту резолюції і закрила засідання, подякувавши всіх учасників конференції за плідну роботу.

За підсумками роботи конференції було прийнято резолюцію, в якій відзначалося, що населення країни зберегло і навіть за останні роки підвищило свій інтерес до музеїв, не кажучи вже про представників наукових кіл та суспільно-політичних та культурологічних об'єднань регіону. Все це свідчить про значущість соціальної ролі музеїв усіх рівнів та їх колективів у просвітницькій діяльності, у розвитку вітчизняної науки та культури.

Резолюція акумулювала нагальні питання розвитку музейної та краєзнавчої справи на Одещині:

1. Необхідність конкретних заходів державної влади:

— окремими законодачими актами надати музеям права пільгового оподаткування, створити систему економічного стимулювання меценатів, які постійно підтримують заклади науки та культури;

— прискорити розробку «Інструкції з обліку, збереження і охорони музейних предметів», яка б відповідала сучасним вимогам музейної справи в Україні і у передових країнах світу;

— створити систему підвищення кваліфікації музейних співробітників;

— забезпечити співробітників музеїв коштами на відрядження для пошуків та збору нових матеріалів, обміну досвідом, а також для надання науково-методичної допомоги районним, міським та сільським музеям нижчих рівнів, у відповідності з річними планами;

— сприяти комп'ютеризації музеїв та удосконаленню їхньої матеріально-технічної бази;

— надавати додаткове фінансування музейним закладам, які розробляють наукові проблеми історії та теорії краєзнавства, проводять регіональні краєзнавчі дослідження та популяризують вивчення історії рідного краю серед молоді.

2. Систематично проводити на базі обласних історико-краєзнавчих музеїв та їх філій регіональні і обласні конференції і семінари за участю працівників державних та суспільних музеїв, архівів, бібліотек, вузів і науково-дослідних установ та інститутів, викладачів шкіл, ліцеїв, гімназій, колекціонерів та краєзнавців, з питань розвитку історичного краєзнавства і обміну досвідом науково-просвітницької діяльності.

3. Ширше залучати до участі у таких конференціях і семінарах молодих дослідників — аспірантів і студентів вузів, співробітників музеїв, державних архівів і бібліотек.

4. Зробити науково-практичні конференції на базі Одеського історико-краєзнавчого музею традиційними, надавши їм міжнародного статусу. Залучати до участі в них представників Росії, Молдови, Румунії та інших країн близького та далекого зарубіжжя.

5. Пропагувати результати конференції в засобах масової інформації. Підготувати спеціальні статті про конференцію для газет, а також наукових і науково-популярних часописів.

6. Активізувати дослідження рядянського періоду історії краю, а також вивчення особливостей розвитку окремих регіонів (Подністров'я, Південної Бессарабії та ін.) та національностей, що мешкають в Українському Причорномор'ї. Детальніше відображати названі теми у музейних експозиціях.

7. Розробити спеціальну програму з дослідження і публікації документів і матеріалів, які зберігаються у Державному архіві Одеської області (Фонд будівельного комітету), запасниках Одеського історико-краєзнавчого і Одеського археологічного музеїв (Збірка планів, креслень та мап; рукописне зібрання колишнього імператорського Одеського товариства історії та старожитностей та ін.).

8. Налагодити регулярний обмін науковими та науково-методичними виданнями, а також науково-популярною літературою між музеями, бібліотеками, архівами та іншими зацікавленими організаціями та установами.

9. З метою підготовки кваліфікованих спеціалістів для роботи в музеях усіх рівнів, звернутися до ректорату Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова з пропозицією вивчити питання про введення на історичному факультеті спеціалізації «Музеєзнавство».

Олена Виноградова

ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ІНФОРМАЦІЙНО-ДОКУМЕНТАЦІЙНОЇ СФЕРИ

Реформування системи вищих навчальних закладів, що відбувається сьогодні в Україні відповідно до Закону «Про освіту», характеризується, поряд із іншими рисами, урізноманітненням напрямів, форм і методів діяльності закладів освіти усіх форм власності. Зо-

крема, все більше розповсюджується багаторівнева підготовка фахівців, впроваджується використання форм дистанційної освіти, суттєво підвищується роль комплексного інформаційного забезпечення діяльності вузу, організації сучасного діловодства в структурних